

Základní školství pro náročné

Ondřej VACULÍK

(publicista)

Čím více jako rodiče, jako společnost nezvládáme výchovu dětí, tím větší nároky klademe na školu. Chce, aby škola naše děti vychovala, aby je pohlídala, aby je po dobu našeho pracovního vytížení zabavila, a aby je naučila to, co později povede k jejich nikoli skromné obživě. Čím více nároků na školu klademe, tím méně si ona ví rady. Jsou rodiče, kteří by chtěli pro děti povinný cizí jazyk už od první třídy. A po elementárních učitelkách požadují, aby odpoledne vedli různé zájmové kroužky, jež by pro jejich děti byly nejen užitečné, ale i náležitě zábavné. Rodiče chtějí, aby až oni z práce utrmácení večer přijdou domů, mohli dětem v žákovských knížkách zkontrolovat jedničky, pohlídat je po hlavičce a dát je spinkat.

Důsledkem kladení nepřiměřených nároků na Základní školu je zbrklé a stále otravnější vyučování, přetížené odbornými termíny, definicemi a suchými poučkami, jež v rodičích budí zdání náročnosti, v dětech však pocit odcizenosti probírané látky od jejich zájmů, života i schopností. A tak už ve třetí třídě máme děti, které si marně lámou hlavičku nad slovem *diverzifikace*, zvláště když paní učitelka místo, aby takové slovo škrtnula a zakázala je, bezmocně se je snaží přeslabikovat. V osmi letech je, jen si vy nároční rodiče vzpomeňte, Masarykova státotvornost – pro vás pochopitelně Gottwaldova státotvornost – malému člověku úplně jedno. A pokud jde o budování státu, máte naléhavou potřebu hrát si s autíčkem a hezky si u toho vrčet. A tak se čím dál častěji stává, že paní učitelka má ve třídě dvojí děti. Jedny už se jakoby nemohou dočkat goniometrických funkcí, druhé žasnou proč má pětka tak vyduť bříško. Tyto děti se ještě smějí, že tele hubou mele, kdežto ty goniometrické těmi telecími opovrhují, urážejí je, ba zdá se jim, že poněkud smrdí a že chodí nemožně oblečeny. Jsou děti, které o přestávce vyhodí na podlahu mobil a hrají s ním jako s pukem, neboť jim na zítří maminka koupí nový. A přitom, nejvíce by si přáli aby někdy mohli být i s tatínkem jako mohou být ty děti smradlavé a ani by jim nevadilo, že občas bývá opilý.

Tak paní učitelka už ve třetí třídě stojí bezmocně nejen nad slovem *diverzifikace*, ale také nad sociálním rozkolem. Oni a my už od třetí třídy, a žádné rozrůžňování kolektivu nepomáhá. A přitom největší hodnotou základní školy má být pospolitost a rovnost, vzpomíná si paní učitelka na svá studia na pedáku.

V sedmé třídě jezdí děti na povinný lyžařský výcvik. Mladá paní učitelka je jak se říká ambiciózní a sportovního založení. Proto navrhne aby se lyžařský výcvik konal v Alpách, neboť jedině tam je záruka, že určitě bude sníh a také výborné podmínky pro výuku snowboardu. Každý rodič přeci ví, jak je taková výbava drahá, tak ať si děti sněhu opravdu užijí. Dokonce našla sponzora, jednoho tatínka co je podnikatel, takže Alpy budou stát pro každého jenom sedm tisíc. Z osmadvaceti dětí se nakonec přihlásilo šestnáct, paní učitelka se raduje jak je krásně rozdělí do dvou družstev po osmi. Ostatní děti, které holt na lyžování nejsou, se budou učit, do školy chodit musí. Ozve se hlas tatínka, kterého paní učitelka na třídní schůzce ještě neviděla:

„Můj kluk by chtěl taky lyžovat...“

„Tak ho přihlaste!“ radí paní učitelka a v duchu se smíruje s tím, že v jednom družstvu bude dětí devět.

Tatínek si sedá, ale kluka nepřihlásí. Tak se kluk bude učit, ono mu to neuškodí, marně sám sebe přesvědčuje, protože ví, že jim to uškodí oběma. Kluka to bude mrzet, zvláště když se jede do Alp, a bude si pak připadat jako smradlavej. A to, že místo lyžování bude muset chodit do školy, bude pokládat za nezaviněný trest, který by si správně měl ve škole odkroutit táta.

I jindy se paní učitelka raduje, že má ve třídě syna tak dobrodružného podnikatele, který jim přispěje na školní výlet do Legolandu v Německu. To se bude dětem líbit, sedm set korun na

každého, co to je? Proč se přihlásilo jen 20 dětí?, diví se paní učitelka. Že by se některým Legoland nelíbil?

Jak vidno paní učitelka na druhém stupni si hlavu s nějakým sociálním rozkolem neláme. Svůj plat má k dispozici víceméně jako kapesné – její rodinu finančně zajišťuje manžel. Sama je náročná, náročným rodičům chce vyhovět a náročné žáky učit. O rovnosti a pospolitosti základního státního školství nepřemýšlí. Ani ji nenapadlo, že svou náročnost by měla projevit jinak.

Do Alp i Legolandu ať s dětmi jedou rodiče. My se děti obejdeme bez vleků i bez luxusu. Pojedeme na běžky. Půjdeme z Modravy na Březní, tam je stará hájovna z dob spisovatele Karla Klostermanna. Bude-li nám přát počasí uvidíme Roklan, kam se ale chodí jen z bavorské strany, stejně jako na Luzný, který od nás vypadá tak mírně. Za špičником jsou temné rokle, podle Klostermanna nejstrašidelnější část Šumavy. Odehrává se tu jeho román *Ze světa lesních samot*. Děti, až do roku 1870 to býval prales – stromy vesměs třísetleté, který tehdy zkosil praděd vichru, kterého my jsme nazvali Kyrilem.

„Nesčíslné kmeny tlejí a hnijí po zemi, pod nimi i vůkol nich líně tekou černé vody, tu a tam v hluboké louže se stavíce.“

Když bude škaredě navštívíme na modravě nově otevřené muzeum dřeva, protože Šumava, to je historie dřeva.

Vám rodičům přeji, aby jste pro své děti měli paní učitelku, která by se snažila dostat na hory děti všechny, a to i ty smradlavé. Tak náročná, aby ta paní učitelka byla, jak státní základní škole přísluší.

18.11.2007 23:50

Slovo na příští týden (ČRo 6)

Základní školství pro náročné - zamyšlení Ondřeje Vaculíka

http://www.rozhlas.cz/radionaprani/archiv/_audio/00628768.mp3